

Kultur- og kirkedepartementet
Postboks 8030 Dep
0030 Oslo
postmottak@kkd.dep.no

Vår dato	Vår referanse	J.nr.	Arkiv
30.09.2008	ÅG	421/08	
Deres dato	Deres referanse		

HØRING - EVALUERING AV ABM-UTVIKLING

Maihaugen slutter seg i hovedsak til konklusjonene i Norges Museumsforbunds evalueringer av ABM-utvikling.

Norsk museumsutvikling (NMU)

Maihaugen var godt fornøgd med NMU, som fungerte som et operativt og dynamisk utviklingsorgan, som det var lett for alle museene å få kontakt med. Dette kom også fram i Evaluering av Statens bibliotektilsyn og Norsk museumsutvikling fra 2001. Særlig var man godt fornøyd med

ABM-utvikling

Samtidig har hele museumsektoren vunnet på at ABM-satsinga har vært et prestisjeprosjekt for flere regjeringer, og at musene har blitt tilført betydelige økonomiske midler og økte driftsrammer.

Som et forbedringspotensiale vil det i det videre arbeidet være viktig å prioritere den faglige delen av museumsreformen, og dermed også ABM-utviklings rolle som rådgiver og utviklingsaktør overfor museene. Det er av stor betydning at ABM-utvikling har oversikt over og kunnskap om hele museumslandskapet, og dermed bidrar til spredning og utveksling av den kompetansen som de ulike museene rundt om i landet sitter med.

Samordning

Vi er av den oppfatning at vi trenger et samlet utviklingsorgan for ABM-sektoren. Sett i forhold til de ressursene som ABM-utvikling har hatt til rådighet, er viktige utviklingsmidler tilført en samlet sektor. Men museene trenger større oppmerksomhet og ressurstilgang.

Maihaugen meiner at ABM-utvikling har potensiale for å lukkast bedre i å utnytte de samordningsaspektene som finnes mellom de tre sektorene, f.eks samarbeid om utstillinger, foredrag, Den kulturelle skolesekken (DKS) og andre formidlingsprosjekter.

Sektorvis utvikling

I forhold til ABM-utviklings målsetning, er det viktig å få med seg både samordning og det sektorspesifikke, slik det kommer fram i ABM-utviklings. Det er viktig at det på museumsområdet legges til rette for å videreføre det utviklingsarbeid som NMU i sin tid drev. Det blir særlig viktig at omfattende forvaltningsoppgaver ikke overskygger det faglige arbeidet. ABMu må sette institusjonene og sektorene bedre i stand til å løse faglige oppgaver og til å møte nye utfordringer i samfunnet.

Vi tror at ABMu sin nye organisasjonsmodell, med blant annet en egen Avdeling for museumsutvikling, er god, og kan trolig gi et bedre grunnlag for å følge opp den faglige delen av museumsreformen.

Maihaugen mener også at det er svært viktig å styrke samordninga mellom museene og kulturminne-vernet. (Jfr. merknader i forbindelse med behandlinga av Kulturmeldingen)

Lovverk

Det har lenge vært en tydelig asymmetri mellom de tre sektorene når det gjelder lovregulering. Både arkivsektoren med egen arkivlov og biblioteksektoren med Lov om folkebibliotek i tillegg til at Nasjonalbibliotekets virksomhet blir regulert av Pliktavleveringsloven. Derimot mangler vi tilsvarende lovregulering i museumssektoren. En egen museumslov vil kunne styrke museenes posisjon i samfunnet.

Museumsreformen

ABMu har på mange måter utviklet seg gunstig i forhold til gitte rammer. Likevel må man kunne vurdere om museumsreformen i for stor grad har fått et kvantitativt perspektiv, og at det museumsfaglig har blitt noe skadelidende. Museumsreformen har ført til færre og større museumsenheter. Det er nå et grunnlag for å videreutvikle museene til å bli enda bedre. Den faglige delen av museumsreformen må derfor prioriteres. Museumspolitikken må samordnes uavhengig av departemental tilknytning, og det er et behov for styrket samordning med kulturminnevernet.

Godt arbeid i perioden

1. Formidling. Dette er kanskje det området ABMu lykkes i størst grad, og vært flinke til å initiere og medvirke til gode formidlingsprosjekter rundt om museene. Vi vil særlig trekke frem arbeidet med "Hot Spot", der Maihaugen har vært en av deltagerne.

2. Kulturelt mangfold. ABMu har fulgt opp dette arbeidet på en god måte. Maihaugen er blant de museer som har fått verdifull støtte i arbeid med flerkulturelle prosjekter.

3. Publisering av ABM-skrifter. Mange av ABM-skriftene har fungert som referanse i forhold til det museumsfaglige arbeidet. Dette håper vi vil fortsette.

Forbedringspotensiale

1. Forskning

Her vil vi henvise til statsråds Tora Aaslands innlegg på Det nasjonale museumsrådet i Stavanger, i august 2008, og til debatten etterpå. Det har i en årrekke vært forsøkt å rette oppmerksomheten mot behovet for et eget program for forskning ved museene. Maihaugen er et av de museene som nå ansetter egen forskningsleder, og trenger oppfølging fra ABMu med hensyn til forskningsprogram og økonomiske støtteordninger for å utvikle prosjekter.

2. Digitalisering

Digitalisering vil øke tilgjengeligheten til museenes samlinger, og er et svært viktig verktøy i arbeidet med å effektivisere museenes virksomhet. Digitalisering vil gjøre kunnskap tilgjengelig for både publikum og forskere, og legge forhold til rette for bedre formidling. Det er også viktig å knytte digitalisering til forskning og samlingsforvaltning. Det må sikres datakvalitet og utvikling av standarder for utveksling mellom institusjoner og sektorer, og ressursbruken knyttet til digitalisering må ses i sammenheng med andre tiltak på museumsfeltet.

3. Samlingsforvaltning. Her vil vi henvise til den nasjonale tilstandsundersøkelsen som ABMu holder på med. Med denne som utgangspunkt vil man ha et godt grunnlag for å sette i gang dette viktige arbeidet. Det bør snarest ansettes en egen prosjektleder for arbeidet.

Museumsnettverkene

Det eksisterer 24 museumsnettverk, eller ABM-nettverk ledet av museer. Maihaugen leder to nasjonale nettverk, og deltar i fire andre nettverk. Det er krevende å være deltager i mange nettverk, slik at ABMu bør være klar over ressursbehovet på dette området, både når det gjelder å lede og drifte nettverk og å delta. Det er viktig å hente erfaringer fra nettverk som fungerer godt, og holde fast ved at nettverk i sin funksjon er uformelle. Gjennom konsolideringsprosessen opplever Maihaugen at vårt virkefelt er blitt utvidet, og behovet for deltagelse i nettverk øker.

Prosjektmidler

ABM-meldinga la stor vekt på bruk av prosjektmidler for å stimulere nettverk, kurs og konferansar. For å gi handlingsrom og kraft til å påvirke vil det være viktig å stilla til rådighet midler til utviklingstiltak, gjennomføring av ulike prosjekt og verneplaner. Dette er ikke fulgt opp over statsbudsjettene som forutsatt. Vi anser prosjektmidler som et viktig virkemiddel i forbindelse med den faglige oppfølginga av museumsreformen. Etter at museenes muligheter til å søke midler fra Norsk kulturråd er blitt borte og sponsormarkedet er tørket helt inn, blir ABMus rolle på dette området helt avgjørende for utviklingen videre.

Oppsummering

Det er behov for et sterkt ABM-utvikling som tar tak i utfordringene vi står overfor, og prioriterer den faglige utviklingen i sektorene i langt større grad enn hittil. De konsoliderte museene byr på nye utfordringer, og det er derfor viktig at ABM-utvikling har kompetanse og ressurser til å lede den faglige videreføringa av museumsreformen. Rådgivnings- og utviklerrollen bør prioriteres framover. Til tross for at ABM-utvikling har mange ansatte, kan det være grunn til å

vurdere om enkeltmuseer kan påta seg større ansvar som nasjonale kompetansesentra på enkeltområder, der ABM-utvikling enten mangler kompetanse, eller ikke ønsker å utvikle det innefor rammen av egen organisasjon. Maihaugen har slik sagt seg interessert i å videreutvikle KulturIT sammen med Norsk Folkemuseum, og også ta å ha et koordineringsansvar for immaterielle kulturminner, sammen med NHU.

Med vennlig hilsen
Ågot Gammersvik
Direktør

Maihaugen
Maihaugvegen 1
2609 Lillehammer
www.maihaugen.no

Tlf. +47 61 28 89 10
Mobil +47 917 75 735

